

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII **MIASTA CIESZYNA NA ROK 2009**

stanowiący część strategii rozwiązywania problemów społecznych

§ 1

Diagnoza problemu narkomanii na terenie Cieszyna.

1. Definicja narkomanii.

Pojęcie narkomanii jest niejednoznaczne. W medycynie pod pojęciem tym rozumie się raczej uzależnienie od substancji psychoaktywnych. Potocznie narkomanią nazywa się pewien styl życia polegający na mniej lub bardziej niekontrolowanym używaniu substancji psychoaktywnych i preferowaniu ich używania nad inne akceptowane społecznie sposoby spędzania czasu. W naukach społecznych, a także głównie w polityce zdrowotnej i wymiarze sprawiedliwości, pojęcie narkomanii rozszerza się na całokształt zagadnień związanych z problemami zdrowotnymi, funkcjonowaniem w rolach społecznych, konfliktami z prawem i dobrymi obyczajami, ekonomią. Z kolei wg Encyklopedii PWN „Narkomania to patologiczne zjawisko społeczne, uzależnienie spowodowane krótszym lub dłuższym zażywaniem środków psychotropowych, którymi są substancje chemiczne. Narkomania w krótkim czasie prowadzi do poważnych zmian psychicznych pod postacią obniżenia uczuciowości wyższej, degradacji społecznej, zaburzeń krytycyzmu, osłabienia woli, kłamliwości. Często staje się przyczyną wejścia na drogę przestępczą.”

2. Ustawodawstwo.

Skala problemów wynikających z uzależnienia od narkotyków jest na tyle duża i poważna, że działania w tym zakresie regulowane są ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. nr 179, poz. 1485 z późn. zm.)

3. Narkotyki w cieszyńskich szkołach.

Na przełomie 2007 i 2008 roku przeprowadzone zostały kolejne badania dotyczące spożywania alkoholu i używania środków psychoaktywnych, przez młodzież cieszyńskich szkół gimnazjalnych. Ogółem w badaniach udział wzięło 560 uczniów (280 dziewcząt oraz 280 chłopców z klas I, II oraz III). Z badań wynika, że zdecydowanie najczęściej używanymi rodzajami substancji psychoaktywnych zarówno wśród chłopców, jak i dziewcząt są marihuana i haszysz (27%). Wśród najczęściej wskazywanych powodów

sięgania po narkotyki jest ciekawość (23%) oraz chęć „by poczuć się na haju¹” (18%). W oparciu o powyższe dane można stwierdzić, iż relatywnie niewielkie znaczenie mają takie powody jak: oddziaływanie grupy, czy chęć stłumienia własnych problemów. W kontekście ewentualnego „zniechęcenia” młodzieży do sięgania po narkotyki kluczowe znaczenie ma zdjęcie z substancji psychoaktywnych znamion tajemniczości i oferowania przez nie czegoś wyjątkowego i wartościowego.

Z badań wynika również, iż dwa spośród najpopularniejszych rodzajów substancji psychoaktywnych, do których zażywania kiedykolwiek w swoim życiu przyznaje się większy odsetek badanych - 29% (leki uspokajające lub nasenne oraz alkohol razem z takimi lekami) - łączy fakt, iż są to substancje legalne, a przez to relatywnie łatwo dostępne, choćby w domach rodzinnych respondentów. Dlatego tak istotną rolę w zapobieganiu narkomanii odgrywa edukacja dorosłych, rodziców, nauczycieli.

Z kolei badania dotyczące używania różnych substancji psychoaktywnych przeprowadzone w 2005 roku przez Wydział Promocji Zdrowia Starostwa Powiatowego w Cieszynie pokazują, iż wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych, do najczęściej używanych substancji psychoaktywnych należą marihuana i haszysz (26,9%). Mimo że marihuanę paliło istotnie więcej chłopców, zwraca jednak uwagę spory odsetek dziewcząt - ponad 20% całej grupy.

4. Pomoc dla osób eksperymentujących i uzależnionych od narkotyków.

W Cieszynie funkcjonuje Punkt Konsultacyjny ds. Narkomanii, prowadzony przez Stowarzyszenie „Teen Challenge” przy ul. Menniczej 20. Z danych z 2007 roku wynika, że do Punktu zgłosiło się 61 osób, w tym 38 osób eksperymentujących lub uzależnionych od narkotyków (kobiety w wieku 13-15 lat - 1 osoba, kobiety w wieku 16-19 lat - 3 osoby, kobiety powyżej 30 lat - 3 osoby, mężczyźni w wieku 16-19 lat - 9 osób, mężczyźni w wieku 20-29 lat - 7 osób, mężczyźni powyżej 30 lat - 15 osób), zaś pozostałe 23 osoby to rodzice lub opiekunowie.

Pomoc różnego rodzaju dla osób uzależnionych, młodzieży używającej czy eksperymentującej z narkotykami, a także jej rodziców i opiekunów, oferują również inne instytucje publiczne oraz organizacje pozarządowe działające na terenie Cieszyna. Wykaz tych instytucji zamieszczony został w pkt. 6.

5. Przestępczość pod wpływem narkotyków.

18 osób nieletnich i 56 pełnoletnich dopuściło się w 2007 roku popełnienia na terenie Cieszyna, przestępstwa związanego z ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii. Najczęściej były to przestępstwa polegające na posiadaniu, udzielaniu i sprzedawaniu środków odurzających. Liczby te nie oddają w pełni obrazu występującego na naszym terenie zjawiska narkomanii, ponieważ wspólną cechą charakterystyczną tych zdarzeń jest trudność w ich ujawnianiu („zmowa milczenia”), jak również fakt, iż Cieszyn jest miastem granicznym. Z uwagi na to, często mamy do czynienia ze środkami

---

¹ Młodzieżowe określenie stanu odurzenia narkotykowego.

odurzającymi sprowadzanymi z Czech. Należy się obawiać, iż otwarcie granic w grudniu 2007 r. spowoduje, że statystyki te wzrosną.

6. Lista instytucji, organizacji działających w zakresie przeciwdziałania i profilaktyki narkomanii:

1) Instytucje publiczne:

- a. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (tworzenie i koordynowanie Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii; organizowanie programów profilaktycznych; organizowanie akcji profilaktycznych, m. in. Szkoły Wczesnej Profilaktyki).
- b. Komenda Powiatowa Policji (zapewnienie mieszkańcom powiatu bezpieczeństwa i porządku, zwalczanie przestępczości, organizowanie czynności patrolowych i interwencyjnych, Program profilaktyczny „Narkotykowe Dylematy”).
- c. Biblioteka Miejska Oddział dla Dzieci: (organizacja zajęć o charakterze biblioterapeutycznym; prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych z zakresu profilaktyki uzależnień).
- d. Szkoły i przedszkola (realizacja programów profilaktycznych).
- e. Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji (organizowanie zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży).

2) Organizacje pozarządowe:

- a. Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej „Być Razem”, w ramach którego prowadzone jest Centrum Profilaktyki Edukacji i Terapii „Kontakt” - pomoc psychologiczna, prawna, terapeutyczna dla osób potrzebujących, głównie dzieci i młodzieży z rodzin zaniedbanych, kobiet żyjących w związkach z osobami uzależnionymi; Centrum Edukacji Socjalnej - działalność edukacyjna, zapewnia schronienie, posiłki, pomoc medyczną, psychologiczną, prawną i zawodową dla osób uzależnionych; Młodzieżowy Klub Środowiskowy - przeznaczony dla młodzieży ponadgimnazjalnej.
- b. „Teen Challenge” Chrześcijańska Misja Społeczna (Punkt Konsultacyjny ds. Narkomanii - działania edukacyjne, promowanie zdrowia psychicznego i zdrowego stylu życia, działania skierowane do dzieci i młodzieży eksperymentującej z narkotykami; Hostel - zapewnia nocleg, wyżywienie, odpowiednie warunki socjalno - bytowe, grupy wsparcia, pomoc psychologiczną, terapię grupową, grupy samopomocowe, przeznaczony dla pełnoletnich mężczyzn).
- c. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci (zajęcia dla dzieci ze szkół podstawowych i gimnazjalnych, często z rodzin dysfunkcyjnych, o niskim statusie materialnym, które chcą w sposób aktywny spędzać czas wolny; celem Towarzystwa jest nauczenie dzieci podejmowania odpowiednich decyzji, przestrzegania norm społecznych, współpracy w grupie i samodzielności).

§ 2

Cele Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na 2009 rok.

1. Cel główny.

Zmniejszenie skali używania narkotyków i uzależnienia od nich oraz ograniczenie jego negatywnych skutków, a także poszerzanie działań edukacyjnych i profilaktycznych w zakresie uzależnień.

2. Cele szczegółowe (sformułowane w oparciu o art. 10 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii)

- 1) Ograniczenie przyjmowania środków psychoaktywnych przez młodzież i dorosłych na terenie Gminy.
- 2) Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania narkomanii ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.
- 3) Budowanie skutecznych form kontroli społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających środki psychoaktywne.
- 4) Motywowanie osób nadużywających środki psychoaktywne do działań zaradczych, w tym do podjęcia terapii odwykowej.

§ 3

Zadania realizowane w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

1. Zadanie I: Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.

- 1) Dofinansowanie działań podejmowanych przez organizacje pozarządowe oraz inne instytucje w zakresie kompleksowych działań terapeutycznych dla osób uzależnionych;
  - a. dofinansowanie programu pomocy psychologicznej i prawnej, w tym poradnictwa prawnego, kontaktu indywidualnego, mediacji i terapii rodziny, interwencji kryzysowych, grup terapeutycznych, grup terapii zajęciowej, grup wsparcia oraz innych form pomocy psychologicznej*.

2. Zadanie II: Udzielanie rodzinom, w których występuje problem narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej.

- 1) Wspieranie działalności organizacji pozarządowych w zakresie świadczenia kompleksowej pomocy dla rodzin, w których występuje problem uzależnienia;
  - a. dofinansowanie działalności Punktu Konsultacyjnego ds. Narkomanii, w tym prowadzenie kontaktu indywidualnego, prowadzenie grup wsparcia dla rodziców, grup wsparcia dla osób eksperymentujących z narkotykami, zajęć edukacyjno - profilaktycznych, psychoedukacyjnych, interwencji.
- 2) Udzielanie pomocy dzieciom i młodzieży, w szczególności dzieciom i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych;
  - a. dofinansowanie programu socjoterapeutycznego i edukacyjnego dla dzieci i młodzieży, w tym m.in.: zajęć pozalekcyjnych dla dzieci, douczania, zajęć i treningów integracyjnych, komunikacji interpersonalnej, asertywności, zajęć edukacyjnych z zakresu profilaktyki uzależnień, zajęć sportowo-rekreacyjnych, plastycznych, imprez okolicznościowych oraz dożywiania*;
  - b. organizacja wypoczynku letniego zakładającego przeprowadzenie programu terapeutycznego dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych*.
3. **Zadanie III:** Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii.
  - 1) Realizacja programów profilaktycznych w przedszkolach i szkołach, dostarczających uczestnikom zajęć podstawowej wiedzy i umiejętności w radzeniu sobie z trudnymi sytuacjami;
    - a. finansowanie programów profilaktycznych prowadzonych w przedszkolach i szkołach na terenie Cieszyna (koordynacja: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszynie)*.
  - 2) Wspieranie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania narkomanii;
    - a. wspieranie działalności informacyjnej i edukacyjnej w obszarze uzależnień oraz w zakresie rozwijania zainteresowań wśród dzieci i młodzieży, podejmowanej przez środowiskowe ogniska wychowawcze, kluby środowiskowe oraz świetlice środowiskowe na terenie Cieszyna*.
  - 3) Wspieranie działań podejmowanych przez kluby sportowe i instytucje w zakresie organizacji cyklicznych zajęć sportowo-rekreacyjnych oraz doposażania obiektów sportowo-rekreacyjnych w Cieszynie;
    - a. dofinansowanie organizacji cyklicznych zajęć sportowo-rekreacyjnych i otwartych imprez sportowo-rekreacyjnych

- prowadzonych i koordynowanych przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Cieszynie*;
- b. sfinansowanie zakupu przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Cieszynie sprzętu sportowego z przeznaczeniem na doposażenie obiektów sportowo-rekreacyjnych w Cieszynie*.
- 4) Wspieranie realizacji kompleksowych działań profilaktycznych i edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży;
    - a. organizacja działań edukacyjnych dla dzieci i młodzieży uwzględniających: promocję zdrowia psychicznego, promocję zdrowego stylu życia, informowanie o szkodliwości środków i substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii, edukację psychologiczną i społeczną, edukację prawną.
  - 5) Współdziałanie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie z lokalnymi mediami w zakresie prowadzenia polityki informacyjnej, dotyczącej zagadnień związanych z profilaktyką i uzależnieniem od narkotyków
  - 6) Zwiększenie dostępności informacji o miejscach pomocy osobom uzależnionym od narkotyków (realizacja: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej).
4. **Zadanie IV: Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązaniu problemów narkomanii.**
    - 1) Wspomaganie instytucji w zakresie działalności służącej rozwiązywaniu problemów narkomanii.
      - a. podejmowanie przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszynie wspólnych działań z Komendą Powiatową Policji w Cieszynie w zakresie edukacji prawnej.
  5. **Zadanie V: Wspieranie działań organizacji pozarządowych na rzecz reintegracji społecznej i zawodowej osób wykluczonych społecznie.**
    - 1) Wspieranie działań na rzecz osób wykluczonych społecznie;
      - a. dofinansowanie programu zapewniającego schronienie osobom bezdomnym, odpowiednie warunki socjalno - bytowe oraz wyżywienie*;
      - b. dofinansowanie programu socjalno - edukacyjnego, w tym pracy socjalnej, grup edukacyjnych, wykładów, warsztatów edukacyjnych oraz warsztatów pracy dla osób bezdomnych, niepełnosprawnych, uzależnionych, bezrobotnych *.

§ 4

Uwagi.

1. Realizator Programu.

Jednostką odpowiedzialną za realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii Miasta Cieszyna na rok 2009 jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszynie.

2. Finansowanie Programu.

Środki na realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii pochodzą zgodnie z art.18² ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

§ 5

Ewaluacja.

1. Narzędzia ewaluacji Programu.

- 1) Systematyczne zbieranie i analiza danych dotyczących realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.
- 2) Systematyczne sprawdzanie zadań pod względem jakości, czasu oraz efektywności.
- 3) Sporządzenie raportu z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2009.

---

gwiazdką (*) oznaczone zostały działania wspólne dla Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz dla Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, finansowane z budżetu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.